

Vergaderjaar 2023–2024

32 637

Bedrijfslevenbeleid

Nr. 600

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 februari 2024

Middels deze Kamerbrief informeer ik u dat de eigendomsstructuur van het Nationaal Metrologisch Instituut Van Swinden Laboratorium B.V. (hierna: VSL) is gewijzigd. VSL voert publieke taken uit ten aanzien van de nationale meetstandaarden op basis van de Metrologiewet. Onderzoekorganisatie TNO was minderheidsaandeelhouder en is nu volledig eigenaar van VSL geworden. Dit komt ten goede aan betere meetstandaarden die van grote maatschappelijke waarde zijn voor de Nederlandse economie.

Wat doet VSL?

VSL beheert en ontwikkelt de primaire meetstandaarden in Nederland, zoals de meter en de kilogram. Deze standaarden vormen de basis voor de betrouwbaarheid van elke meting. Goede meetstandaarden zijn essentieel voor eerlijke handel, innovatie van het bedrijfsleven, veiligheid en kwaliteit in de maakindustrie en constructie alsmede om consumenten waar voor hun geld te geven. Daarnaast zijn deze van groot belang voor maatschappelijke opgaves zoals de uitvoering van het klimaatbeleid, innovaties in de gezondheidszorg en de energietransitie. Het gaat bijvoorbeeld om tijdmetingen in glasvezelverbindingen, referentiematerialen voor de samenstelling van broeikasgassen en voor metingen van de kwaliteit en stabiliteit van elektriciteitsnetten.

Voormalige governance VSL

VSL is een rechtspersoon met een wettelijke taak met de rechtsvorm van een besloten vennootschap. 55% van de aandelen was in handen van bedrijvengroep First Dutch Innovations (FDI). TNO had het resterende 45% aandelenbelang.

VSL is een financieel gezonde organisatie, mede dankzij het goede werk van FDI en TNO in de afgelopen jaren. Het model van een B.V. geeft VSL de prikkel om kritisch te kijken naar nieuwe investeringen, onrendabele activiteiten inzichtelijk te maken, de bedrijfsvoering zo efficiënt mogelijk in

te richten en in te spelen op de behoefte in de markt.¹ VSL ontvangt jaarlijks subsidies voor de uitvoering van haar publieke taken. De overige inkomsten van VSL komen uit activiteiten waarvoor klanten uit het bedrijfsleven en de (semi-)publieke sector betalen, zoals kalibraties van hun meetapparatuur.

Alhoewel FDI als aandeelhouder van VSL goed werk heeft verricht, kan een private aandeelhouder met een meerderheidsbelang risico's opleveren voor de publieke taken. Zo is een risico dat een private meerderheidsaandeelhouder een grote mate van zeggenschap kan uitoefenen, bijvoorbeeld door haar aandelenbelang in VSL te verkopen aan een commerciële derde partij. Daarnaast kunnen commerciële belangen de overhand krijgen om winst te maximaliseren door commerciële activiteiten te ontwikkelen ten koste van de uitvoering van de publieke taken.

Deze potentiële risico's waren mede de aanleiding om over een nieuwe governance van VSL in gesprek te gaan met de aandeelhouders TNO en FDI, met VSL en met de Raad van Deskundigen voor de meetstandaarden. Op basis van gesprekken en na analyse was de breed gedragen conclusie dat volledig publiek aandeelhouderschap door TNO de stabiele en onafhankelijke uitvoering van de publieke taken van VSL het beste borgt op de lange termijn. VSL zal daarbij doorgaan als B.V. gezien bovengenoemde efficiencyvoordelen.

Nieuwe governance VSL: volledig aandeelhouderschap door TNO

Voor TNO is het passend om als publieke partij, met reeds een 45%-belang in VSL, invulling te geven aan dit volledig aandeelhouderschap. Bovendien kunnen VSL en TNO elkaar versterken via het netwerk van TNO en door kruisbestuiving op overlappende werkerreinen die zien op maatschappelijke thema's, zoals klimaatverandering, gezondheidszorg en energietransitie.

Daarom heeft TNO een proces in gang gezet om het 55% aandelenbelang van FDI te verwerven. Vanwege het maatschappelijke belang van deze nieuwe governance voor de uitvoering door VSL van de publieke taken en op verzoek van TNO, heb ik de helft van de koopsom voor VSL gefinancierd, door middel van een bijdrage aan TNO van € 5,45 mln. Deze bijdrage is binnen de EZK-begroting gedekt, waarbij als voorschot € 5,3 mln reeds in 2023 is overgemaakt via de bestaande financieringsrelatie tussen TNO en EZK.

Dankzij de inspanningen van alle betrokken partijen is TNO volledig eigenaar van VSL geworden. Op 15 februari jl. hebben TNO en FDI de koopovereenkomst getekend. VSL gaat bij TNO een mooie toekomst tegemoet met volop kansen om haar leidende en innovatieve rol verder uit te bouwen in Nederland en internationaal.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

¹ Invloed eigendom op beheer nationale meetstandaarden | Rapport | Rijksoverheid.nl.